

Gjesdal kommune
Rettedalen 1
4330 Ålgård
post@gjesdal.kommune.no

Oslo, 29. januar 2021

Ansvarlig advokat: Kristin Bjella
Vår referanse: M 3176184.1

Deres referanse: 20/04603-10

Søknad om dispensasjon fra arealplaner for etablering av Gilja vindkraftverk – plan- og bygningsloven § 19-2 – klage på avslagsvedtak

1 Innledning

Vi representerer Gilja Vindkraftverk AS, som er søker og tiltakshaver i ovennevnte sak. Med henvisning til plan- og bygningsloven § 19-2, er det ved forsendelser 21. august og 15. oktober 2020 fra Gilja Vindkraftverk AS til Gjesdal kommune, søkt om dispensasjon fra gjeldende arealplaner for etablering av Gilja vindkraftverk med tilhørende veianlegg. Vi viser til søknaden punkt 2 og 3 for en nærmere beskrivelse av så vel tiltaket som dispensasjonsbehovet.

Gilja vindkraftverk er gitt anleggskonsesjon ved endelig vedtak 10. oktober 2017 fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), se Bilag 1 til søknaden.

Dispensasjonssøknaden ble avslått i vedtak 10. desember 2020 fra formannskapet i Gjesdal kommune. Avslagsvedtaket lyder slik:

«Formannskapet avslår søknaden fra Gilja Vindkraftverk AS om dispensasjon fra kommuneplanens LNF-formål, § 2.6.1 i bestemmelsene til kommuneplanen og reguleringsplanen for Giljastølen camping og alpin, for etablering av Gilja vindkraftverk med tilhørende adkomstveier. Vedtaket er fattet med hjemmel i plan- og bygningslovens § 19-2.

Formannskapet viser til at de utredningene og interesseavveiningen som ble gjort i 2008 ikke er oppdatert iht. dagens situasjon og disse kan etter formannskapetets mening ikke legges til grunn for dispensasjonen iht. Ot. prp. nr. 32 (2007 – 2008). Det må derfor tas en selvstendig vurdering av om vilkårene for å gi dispensasjon er til stede.

Vindkraftanlegget, med tilhørende veier, vil ha betydelig negative konsekvenser for landskapet, naturen og friluftslivet både innenfor og i nærheten av anleggsområdet. Formannskapet mener derfor at hensynet bak LNF-formålet, reguleringsformålet skianlegg og § 2.6.1 i bestemmelsene til kommuneplan, blir vesentlig tilsidesatt og at kommunen ikke kan gi dispensasjon.

Dersom vilkårene for å gi dispensasjon må vurderes å være til stede så lenge det er gitt konsesjon etter energiloven, jf. Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) s. 243, avslår formannskapet likevel søknaden. Avslaget begrunnes med at konsesjonen inneholder mange uavklarte spørsmål, og det har kommet fram momenter som krever ny konsekvensutredning. Gilja Vindkraftverk AS bes framlegge oppdaterte fagrapporter og ny oppdatert konsekvensutredning før kommunen kan ta stilling til en ev. ny dispensasjonssøknad. Gjesdal kommune ønsker ikke at det legges til rette for bygging av nye vindkraftverk i kommunen.»

Gilja Vindkraftverk AS påklager avslagsvedtaket til Statsforvalteren i Rogaland. Ved e-post 22. desember 2020 fra Gjesdal kommune til Gilja Vindkraftverk AS, er klagefristen forlenget til 31. januar 2021. Klagen er derfor inngitt i rett tid.

Gilja Vindkraftverk AS anfører at vilkårene i plan- og bygningsloven § 19-2 er oppfylt, og at bygningsmyndigheten derfor må gi dispensasjon. Med referanse til det siste avsnittet i vedtaket, vil Gilja Vindkraftverk AS anføre at vedtaket i alle tilfeller bygger på et uhjemlet eller uforsvarlig skjønn, slik at det uansett må bli kjent ugyldig.

Dersom Gjesdal kommune ikke omgjør sitt eget vedtak, ber vi prinsipalt om at klageinstansen treffer vedtak om å gi dispensasjon, og subsidiært om at vedtaket blir opphevet som ugyldig og hjemvist til ny behandling i førsteinstansen. I sistnevnte tilfelle legger vi til grunn at klageinstansen i sitt vedtak gir nødvendige direktiver til førsteinstansen.

Klagegrunnene er utdypet i punkt 2 og 3 nedenfor. Til slutt er det i punkt 4 gitt noen praktiske merknader til klagesaken.

2 Gilja vindkraftverk må bli gitt dispensasjon

2.1 Dispensasjonsvilkårene

Det resonnementet som ligger til grunn for avslagsvedtaket fra Gjesdal kommune, krever en forutgående endring av plan- og bygningsloven. I fravær av en slik lovendring, er det rettslig uholdbart å avslå søknaden om dispensasjon. Basert på en riktig forståelse og bruk av plan- og bygningsloven, må det tvert imot bli gitt dispensasjon for Gilja vindkraftverk.

For det første er gjeldende plan- og bygningslov basert en forutsetning om «sterkere og pliktig samordning mellom konsesjonsbehandlingen og behandlingen etter planbestemmelsene». Hensikten med samordning er blant annet å unngå unødig dobbeltbehandling av energianlegg. Gjeldende plan- og bygningslov bygger også på en forutsetning om «[effektivisering av] plan- og konsesjonsprosessene knyttet til anlegg for produksjon og overføring av elektrisk energi.» Formålet med effektivisering er særlig å få avklart om prosjekter lar seg gjennomføre.

Hensynet til samordning og effektivisering kommer frem av Ot.prp. 32 (2007-2008) side 40, hvor departementet også bemerker følgende:

«Konsesjonsbehandlingen etter energi- og vannressurslovgivningen ivaretar langt på vei kravene til saksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette gjelder særlig for de tiltakene som faller inn under plan- og bygningslovens bestemmelser om konsekvensutredning. Dette vil alltid være tilfellet for (...) vindkraftanlegg på mer enn 10MW (...). For disse sakene vil kravene til offentlighet, medvirkning og dokumentasjon av virkninger alltid innebære mer omfattende prosesser enn det en ordinær regulerings sak etter plan- og bygningsloven krever.»

For det andre, og i forlengelsen av det ovennevnte, gir forarbeidene klare direktiver for hvordan dispensasjonshjemmelen i plan- og bygningsloven § 19-2 skal bli forstått og brukt i saker om vindkraftanlegg som er gitt endelig konsesjon etter energiloven.

I Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) side 243 påpeker departementet at relevante sektormyndigheter, som følge av adgangen til å fremsette innsigelse, må ta stilling til tiltaket under konsesjonsbehandlingen etter energiloven.

Vi nevner samtidig at andre berørte parter kan inngi høringsuttalelse til konsesjonssøknaden og klage på konsesjonsvedtaket. Gjesdal kommune hadde i vårt tilfelle ingen merknader til konsesjonssøknaden for Gilja vindkraftverk. Gjesdal kommune unnlot også å klage på konsesjonsvedtaket. Det som nå blir brukt som begrunnelse for å avslå søknaden om dispensasjon, er forhold som kunne vært anført ved behandlingen og godkjenningen av søknaden om konsesjon, eller som kan bli anført i forbindelse med behandling av *detaljplan* samt *miljø-, transport- og anleggsplan* (MTA). Forholdet til detaljplan og MTA er nærmere omtalt nedenfor.

På bakgrunn av det ovennevnte viser vi igjen til Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) side 243, hvor departementet gir en klar og entydig føring for behandling av søknader om dispensasjon for energianlegg med nødvendig konsesjon:

«Vilkårene for å gi dispensasjon vil alltid være til stede når det foreligger en endelig konsesjon etter [energiloven].»

Det er det endelige vedtaket om anleggskonsesjon som fastsetter de rettslig bindende rammene for et vindkraftanlegg, blant annet med hensyn til avgrensningen av konsesjonsområdet og forholdet til omgivelsene. Sett i sammenheng med hensynet til samordning og effektivisering, er det derfor naturlig og nødvendig at nettopp anleggskonsesjonen må være avgjørende for behandlingen av dispensasjonsspørsmålet etter plan- og bygningsloven. Den videre detaljplanleggingen av et vindkraftanlegg må ligge innenfor de rammer som følger av anleggskonsesjon og dispensasjon.

Et tilleggsmoment i vår sak er at Gilja vindkraftverk allerede kommer frem av kommuneplanen for Gjesdal. I foregående arealdel til kommuneplanen, vedtatt 7. september 2015, ble konsesjonsområdet for Gilja vindkraftverk markert med hensynssone etter plan- og bygningsloven § 11-8. Krav knyttet til hensynssonen var inntatt i bestemmelsene til kommuneplanen § 7.9. Hensynssonen er videreført i gjeldende arealdel til kommuneplanen, vedtatt 17. juni 2019. I bestemmelsene til kommuneplanen § 8.11 er det fastsatt følgende:

«Innenfor hensynssonene er det gitt konsesjon for bygging av vindkraftverk med tilhørende veianlegg mv. Det tillates ikke fradeling og/eller oppføring av nye boliger eller fritidsboliger innenfor hensynssonen.»

Etter vårt syn må det være klart at hensynssonen med den tilhørende bestemmelsen ikke tjener noen annen hensikt enn å reservere og tilrettelegg for etablering av Gilja vindkraftverk.

Vi bemerker videre at føringen i forarbeidene til plan- og bygningsloven korrekt er lagt til grunn av Gjesdal kommune i vedtakene om dispensasjon for Måkaknuten og Tindafjellet vindkraftverk. Begge dispensasjoner er basert på en riktig rettsoppfatning om at konsesjonsvedtaket må være førende for dispensasjonsspørsmålet. Kommunen viser også til at begge konsesjonsområder er markert med hensynssone i arealdelen til kommuneplanen. I dispensasjonsvedtak 19. oktober 2017 for Måkaknuten, bemerker Gjesdal kommune følgende:

«[D]et foreligger konsesjon etter energiloven for den aktuelle vindparken. De sentrale interesseavveiningene og vurderingene er dermed ivaretatt av sektormyndighetene NVE (Norges Vassdrags- og energidirektorat) og OED (Olje- og energidepartementet) i forbindelse med konsesjonsbehandling av saken. Vindkraftverket har [ifm.] konsesjonsbehandlingen også vært på høring til blant annet berørte naboer og relevante offentlige instanser.»

I den grad det skulle foreligge forhold som ikke kunne vært anført ved behandlingen og godkjenningen av søknaden om anleggskonsesjon, følger det av konsesjonssystemet at slike spørsmål skal bli vurdert i forbindelse med etterfølgende behandling av detaljplan og MTA, som skal være godkjent av NVE.

Gjesdal kommune velger tilsynelatende å se bort fra at anleggskonsesjon ikke gir et tilstrekkelig grunnlag for å igangsette et vindkraftverk. Detaljplan og MTA er tvert imot en nødvendig betingelse for igangsetting av et vindkraftanlegg med endelig anleggskonsesjon. Godkjent detaljplan og MTA er bestemmende for den endelige utformingen av vindkraftanlegget.

Oppsummert er lovgivningen utformet slik at vindkraftanlegg skal bli vurdert og avklart gjennom konsesjonsbehandling etter energiloven, som for vindkraftverk på mer enn 10 MW er forutsatt å være «mer omfattende» enn planprosessen etter plan- og bygningsloven. Selv om det i andre tilfeller er nødvendig med en full dispensasjonsvurdering etter plan- og bygningsloven § 19-2, sier lovforarbeidene i klartekst at det gjelder et annet regime for vindkraftverk med endelig vedtak om anleggskonsesjon. Dersom det foreligger et endelig vedtak om konsesjon, slik det gjør i vår sak, er også arealbruken i realiteten å anse avklart gjennom de brede vurderinger og avveininger som ligger til grunn for anleggskonsesjonen. Eventuelle nye eller uavklarte forhold innenfor rammen av anleggskonsesjon og dispensasjon, skal bli avklart ved behandling av detaljplan og MTA.

For det tredje, og som en naturlig følge av det som er nevnt ovenfor, kan ikke Gjesdal kommune omgå systemet i lovgivningen ved å anføre at de vurderinger som ligger til grunn for konsesjonsvedtaket, ikke gjenspeiler nåværende situasjon.

En slik tilnærming er uforenlig med den klare uttalelsen i forarbeidene til plan- og bygningsloven, som altså innebærer at dispensasjonsvilkårene er å anse som oppfylt når det foreligger et endelig vedtak om anleggskonsesjon. Det kommunen reelt sett gjør, er å løsrive seg fra et endelig vedtak om konsesjon for Gilja vindkraftverk. Kommunen vurderer med andre ord spørsmålet om dispensasjon *som om* det ikke foreligger et vedtak om konsesjon.

Den omstendighet at det er gått noe tid siden konsesjonsvedtaket ble truffet, hvilket ikke er uvanlig, gir i seg selv ikke grunnlag for å rokke ved den klare føringen fra lovgiver om at det i vår sak foreligger grunnlag for dispensasjon.

Det at lovgivningen skiller mellom forutgående rammeavklaring og etterfølgende detaljutføring, er ikke tilfeldig. Vi viser her til «*Nasjonal ramme for vindkraft*» fra NVE, hvor det på side 29 er uttalt at en fleksibilitet i konsesjonen kan sikre at den best tilgjengelige teknologien blir bruk ved utbygging av vindkraftanlegg, noe som igjen kan bidra til at den direkte arealbruken blir mindre.

Så lenge det er gitt anleggskonsesjon, som forutsetter etterfølgende detaljplan og MTA, kan ikke Gjesdal kommune avslå søknaden om dispensasjon med den begrunnelse at tidligere utredninger ikke er oppdaterte. Det forhold kommunen anfører som avslagsgrunn, er noe som etter konsesjonssystemet skal bli vurdert i forbindelse med behandling av detaljplan og MTA. Gilja Vindkraftverk AS vil blant annet utarbeide ny konsekvensutredning så langt det er nødvendig etter gjeldende regelverk. Gilja kommune kan på sin side gi nødvendige uttalelser under arbeidet med detaljplan og MTA, slik det blant annet kommer frem av vilkår 13 i anleggskonsesjonen. Vi viser også til brev 12. august 2019 fra NVE til Gjesdal kommune, se Bilag 6 til søknaden, hvor det heter:

«Dersom den endelige utbyggingsløsningen avviker fra hva som var beskrevet i søknaden og konsekvensutredningen fra 2008, så skal det utredes hvilke endrede virkninger den nye utbyggingsløsningen vil ha, sammenlignet med den opprinnelige. Dokumentasjonen skal sendes NVE i forbindelse med vår behandling av detaljplan og MTA-plan for vindkraftverket. Detaljplan, MTA-plan og nye utredninger vil bli sendt på høring til Gjesdal kommune. NVE vil på grunnlaget av utredningene og høringsinnspill vurdere virkninger av endringene i forbindelse med behandlingen av detaljplan og MTA-plan.»

Det at Gjesdal kommune i stedet avslår søknaden om dispensasjon med den begrunnelse at det ikke foreligger oppdaterte utredninger, innebærer en undergraving av selve konsesjonssystemet. Oppdaterte utredninger skal og vil være en del av arbeidet med detaljplan og MTA.

Videre er det slik at detaljplan og MTA for Gilja vindkraftverk *ikke* vil bli behandlet før arealbruken er formelt avklart etter plan- og bygningsloven. Vi viser her til rundskriv 27. november 2018 fra NVE, som følger vedlagt.

Bilag 1 Rundskriv 27. november 2018 fra NVE

Ifølge NVE er dokumentasjon på arealbruksavklaring etter plan- og bygningsloven et vilkår for at detaljplan og MTA skal bli tatt opp til realitetsbehandling:

«NVE vil for anlegg i kategori 4 sette som forutsetning for at planene tas til behandling, at det foreligger avtale om nettilknytning. Dette er et vilkår i alle konsesjoner som må være på plass før anleggsstart. Vi vil framover kreve at dette skal være avklart før detaljplan og MTA sendes NVE. Videre skal det dokumenteres at arealbruken er avklart etter plan- og bygningsloven. Også dette er en forutsetning som må være oppfylt før anleggsstart. Vi vil framover kreve at dette skal være avklart før vi tar detaljplan/MTA til behandling.»

Gjesdal kommune setter dermed Gilja Vindkraftverk AS i en fastlåst situasjon. Det forhold kommunen bruker for å avslå dispensasjonssaken, skal ifølge konsesjonssystemet bli vurdert i forbindelse med behandling av detaljplan og MTA. Samtidig er det slik at NVE ikke vil behandle detaljplan og MTA før det foreligger en formell avklaring på arealbruken etter plan- og bygningsloven.

Samlet sett vil avslagsvedtaket fra Gjesdal kommune ikke bare bryte med grunnleggende forutsetninger og føringer i forarbeidene til plan- og bygningsloven, men også underminere selve konsesjonssystemet etter energiloven. For så vidt gjelder det sistnevnte, er det ikke komme bort fra at avslagsvedtaket både tilsidesetter den allerede gitte anleggskonsesjonen og forhindrer den forutsatte behandling av detaljplan og MTA. Dersom rettsoppfatningen til Gjesdal kommune blir stadfestet, vil det i realiteten bli etablert en kommunal vetorett mot vindkraftanlegg med endelig anleggskonsesjon. En slik vetorett er opplagt ikke forankret i gjeldende lovgivning. Avslagsvedtaket fra Gjesdal kommune innebærer en omkalfatring av nåværende system med samordning og effektivisering som det må være opp til lovgiver å vurdere for fremtidige vindkraftanlegg.

Oppsummert fastholder Gilja Vindkraftverk AS at vilkårene i plan- og bygningsloven § 19-2 er oppfylt, slik at det må bli gitt dispensasjon.

3 Skjønnsutøvelsen i avslagsvedtaket er uansett uholdbar

Et særegent forhold ved avslagsvedtaket fra Gjesdal kommune, er at det blir avsluttet som følger:

«Dersom vilkårene for å gi dispensasjon må vurderes å være til stede så lenge det er gitt konsesjon etter energiloven, jf. Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) s. 243, avslår formannskapet likevel søknaden. Avslaget begrunnes med at konsesjonen inneholder mange uavklarte spørsmål, og det har kommet fram momenter som krever ny konsekvensutredning. Gilja Vindkraftverk AS bes framlegge oppdaterte fagrapporter og ny oppdatert konsekvensutredning før kommunen kan ta stilling til en ev. ny dispensasjonssøknad. Gjesdal kommune ønsker ikke at det legges til rette for bygging av nye vindkraftverk i kommunen.»

Gjesdal kommune virker å være av den oppfatning at det er fri adgang til å avslå søknaden fra Gilja Vindkraftverk AS selv om dispensasjonsvilkårene er oppfylt, noe som ikke er riktig.

Gilja Vindkraftverk AS anfører *prinsipalt* at det i vår sak ikke er adgang til å avslå dispensasjonssaken på grunnlag av fritt skjønn.

Plan- og bygningsloven § 19-2 andre ledd legger opp en helhetlig vurdering og avveining av alle relevante hensyn. Et eventuelt rom for hensiktsmessighetsskjønn etter § 19-2 første ledd er derfor ytterst begrenset. Vi viser i den forbindelse til prinsippet i Rt. 2007 s. 257 (Trallfa Forus) avsnitt 42, hvor Høyesterett gjengir følgende fra den forutgående dommen fra Agder lagmannsrett:

«Hvis en overvekt av hensyn taler for dispensasjon, er det vanskelig å forestille seg at bygningsmyndighetene vil kunne ha en holdbar begrunnelse for å avslå søknaden etter fritt skjønn. Alminnelige saklighetskrav innebærer at bygningsmyndighetene har plikt til å avgjøre saken i samsvar med den avveining man kommer til.»

Vi viser også til Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) s. 242, hvor det i spesialmotivene til § 19-2 er fremholdt at skjønnsutøvelsen etter første ledd er underlagt «*omfattende begrensninger*» som følger av andre ledd. Så lenge vurderingstemaet etter andre ledd er så vidt bredt og omfattende, er det svært lite igjen å vurdere etter første ledd.

Spørsmålet om konsekvenser av tiltak er uansett noe som skal være omfattet av den rettslige vurderingen etter § 19-2 andre ledd. I vår vindkraftsak er situasjonen enda klarere, fordi konsekvensvurderinger er noe som inngår i behandlingen av anleggskonsesjon, detaljplan og MTA. Samtidig er det altså Gjesdal kommune som selv forhindrer ytterligere konsekvensutredning, fordi Gilja Vindkraftverk AS ikke får behandlet detaljplan og MTA før det foreligger en formell avklaring på arealbruken etter plan- og bygningsloven. Så lenge det er tale om hensyn som hører til den rettslige vurderingen etter § 19-2 andre ledd, er det under ingen omstendighet rom for å bruke de samme hensynene ved utøvelsen av et eventuelt fritt skjønn etter § 19-2 første ledd. Den anførte begrunnelsen for avslagsvedtaket viser tydelig at både rettsanvendelsen og skjønnsutøvelsen fra Gjesdal kommune bygger på de samme hensynene.

Gilja Vindkraftverk AS anfører *subsidiært* at avslagsvedtaket uansett ikke bygger på et forsvarlig og saklig skjønn.

En dispensasjonsvurdering skal som klar hovedregel være basert på areal- og ressursdisponeringshensyn, se blant annet Rt. 2007 s. 257 (Trallfa Forus) avsnitt 41 med videre henvisning til Ot.prp.nr.56 (1984–1985) side 101. Det at Gjesdal kommune på generelt grunnlag er imot vindkraftanlegg, gir ikke et forsvarlig og saklig grunnlag for å avslå en dispensasjonssak for et vindkraftverk med endelig anleggskonsesjon.

4 Avslutning

Klagen er bare sendt med e-post post@gjesdal.kommune.no og rss@gjesdal.kommune.no. Dersom nevnte e-postadresser ikke er utstyrt med automatisk svar, vil vi være takknemlige kort bekreftelse på at klagen er mottatt. Etter omstendighetene tar vi forbehold om å inngi supplerende merknader til klagen.

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet Hjort DA

[Sign.]

Kristin Bjella
Partner / Advokat (H)
kbj@hjort.no

Kopi: Gilja Vindkraftverk AS

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår dato: 27.11.2019

Vår ref.: 201913829-1

Arkiv: 501

Deres dato:

Deres ref.:

Saksbehandlere:

Øyvind Leirset og Arne Olsen

Praksis for forlengelse av frist for idriftsettelse og prioritering av detaljplan/MTA for urealiserte vindkraftkonsesjoner på land

Innledning

NVE er konsesjonsmyndighet for vindkraft i Norge og skal sikre at vindkraftverk bygges i tråd med kravene i konsesjonen. Samlet er det gitt vel 90 konsesjoner til vindkraftanlegg på land (ca. 22 TWh) i Norge. Per 3. kvartal 2019 var 6,7 TWh idriftsatt og 7,3 TWh under bygging. Per 21.11.2019 har åtte anlegg godkjent detaljplan/MTA, men har ikke igangsatt bygging. NVE har til behandling detaljplan/MTA for fem anlegg. Ett anlegg har innsendt detaljplan/MTA der NVE vurderer om mottatte planer har tilstrekkelig kvalitet til å tas til behandling. For ett anlegg er det gitt tilbakemelding om at planen må endres før den tas til behandling. For resterende anlegg varierer det hvor langt realiseringsplanene har kommet.

NVE vil i dette brevet orientere om vår praksis framover knyttet til:

- Behandling av søknader om utsatt frist for idriftsettelse.
- Prioritering av behandling av søknader om godkjenning av detaljplan/MTA.

Frist for idriftsettelse

I tråd med det politiske ønsket om å legge til rette for landbasert vindkraft i Norge i forbindelse med elsertifikatordningen, har NVE i de fleste anleggskonsesjoner gitt frist for idriftsettelse til utgangen av 2020 og 2021. Dagens frister er knyttet til avslutningen av elsertifikatordningen, som først hadde frist 31.12.2020, senere forlenget til 31.12.2021. Det var lenge usikkerhet om prosjektene ble realisert og om Norges forpliktelser og politiske mål ville bli nådd. Basert på dette har NVE hatt som fast praksis å gi forlengelse av idriftsettelsesfristen til 31.12.2021.

I Stortingsmelding 25 (2015-2016) *Kraft til endring - Energipolitikken mot 2030* blir frister for realisering av vindkraftanlegg omtalt: «Urealiserte vindkraftkonsesjoner båndlegger areal i kommunene. Det kan stå i veien for annen lønnsom samfunnsutvikling, og vil i en del tilfeller kunne bidra til at lokale

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

konflikter opprettholdes. Dersom det har gått mange år, kan det også ha oppstått endrede forhold som gjør det nødvendig med nye eller oppdaterte utredninger og eventuelt ny konsesjonsbehandling. Det er derfor ønskelig å begrense videreføringen av konsesjoner som er gitt der det ikke er utsikter til å få realisert prosjektet innenfor en rimelig tidshorisont.» (s. 193) Stortinget sluttet seg til dette (jf. innstilling fra energi- og miljøkomiteen s. 25.)

Det er etter NVEs vurdering gode argumenter for å innvilge søknader om utsatt frist for idriftsettelse til utgangen av 2021.

Når elsertifikatordningen avsluttes, er det imidlertid grunnlag for å avslutte praksisen med å gi forlengelse av idriftsettelsesfristen. Teknologiutvikling og oppdatert kunnskapsgrunnlag om virkninger av vindkraft, jf. kunnskapsgrunnlaget i forslaget til nasjonal ramme for vindkraft, samt føringene i Stortingsmelding 25 (2015-2016) *Kraft til endring - Energipolitikken mot 2030*, tilsier også at fristene for idriftsettelse ikke bør forlenges ut over fristene i elsertifikatordningen. Dermed blir det også sammenfall mellom idriftsettelsesfristen og fristen for elsertifikater. NVE vil framover legge dette til grunn ved behandling av søknader om forlenget frist for idriftsettelse for landbasert vindkraft.

Dersom anleggene ikke er bygget innen frist for idriftsettelse, kan ikke prosjektet realiseres. Det må søkes ny konsesjon med oppdaterte utredninger med utgangspunkt i dagens teknologi dersom prosjektet ønskes videreført.

I særlige tilfeller hvor konsesjonær har kommet langt i byggearbeidene, men uforutsette forhold (force majeure) hindrer idriftsettelse i tide, kan NVE likevel forlenge idriftsettelsesfristen utover 31.12.2021.

NVEs vurdering av utsatte frister gjøres i den enkelte sak etter energilovens regler om endring av konsesjonsvilkår.

Prioritering av behandling av detaljplan/MTA

NVE har ansvar for å sikre at vindkraft bygges i tråd med krav i konsesjonen. At tiltakshaver har ventet med realisering, skal ikke gå på bekostning av lokal og regional medvirkning i prosessen og kvaliteten på arbeidet.

NVE viser til våre brev av 08.06.2018 og 04.07.2019 om NVEs forventninger til konsesjonær ved realisering av vindkraft. Brevene ble sendt til alle vindkraftkonsesjonærer.

I brev av 08.06.2018 understreket NVE behovet for lokal tilstedeværelse i realiseringsfasen for å sikre god dialog med lokale og regional myndigheter samt berørte grunneiere/rettighetshavere. NVE informerte i tillegg om at saksbehandlingstiden for detaljplan/MTA har økt, og at denne ville avhenge av lokal tilstedeværelse og kvaliteten på planene. Det ble presisert at planene skal utarbeides i henhold til veileder 1/2016 «Rettleiar for utarbeiding av detaljplan og miljø-, transport og anleggsplan (MTA) for vindkraftverk», og at det skal redegjøre for aktuelle endrede virkninger dersom lay-out av vindkraftanlegget er endret sammenlignet med konsesjonssøknad/endelig konsesjon.

I brev av 04.07.2019 understreket NVE behovet for gode lokale prosesser ytterligere. NVE presiserte at ved endring i utbyggingsløsning fra konsesjon til utbygging skal endrede virkninger utredes i tråd med utredningsprogrammet og at utredningen skal foreligge før planene sendes på høring. Også naturfare skal utredes. NVE presiserte i tillegg at alle forutsetninger og føringer fra konsesjonsbehandlingen skal

følges opp i detaljplan/MTA, ikke bare det som er utformet som vilkår i anleggskonsesjonen. Videre ble det understreket at landskapsfaglig kompetanse skal benyttes ved planlegging og bygging. NVE orienterte om at høringsfristen ville økes til fem uker, og at NVE framover vil være mer restriktive til å fatte delvedtak. NVE viste også til at krav om internkontrollsystem for miljøkrav for vindkraftanlegg og andre energianlegg er innført fra 1.1.2019.

NVE opplever at konsesjonærene har tatt dette på alvor. Kvaliteten på det som sendes oss og konsesjonærenes arbeid lokalt, er forbedret. NVEs ressursbruk i de enkelte saker, inkludert klagesaksbehandling, har imidlertid økt markant. Dette skyldes at sakene er arbeidskrevende og i mange tilfeller konfliktfylte.

NVE har de siste fire årene økt ressursbruken til oppfølging av vindkraftanlegg som skal realiseres. Dette gjelder både til saksbehandling av detaljplan/MTA, andre vedtak knyttet til anleggene, og tilsyn i byggefasen. Som omtalt i brev 04.07.2019, vil tilsyn med anlegg under bygging bli ytterligere styrket. NVE vil framover prioritere våre ressurser slik:

1. Saksbehandling/oppfølging av prosjekter som har godkjent detaljplan/MTA og som er under bygging, for å sikre at miljøforhold ivaretas i byggefasen.
2. Saksbehandling/oppfølging av prosjekter med godkjent detaljplan/MTA der bygging skal igangsettes.
3. Saksbehandling/oppfølging av detaljplaner/MTA som allerede er tatt under behandling.
4. Behandle nye søknader om godkjenning av detaljplan/MTA.

NVE vil for anlegg i kategori 4 sette som forutsetning for at planene tas til behandling, at det foreligger avtale om nettilknytning. Dette er et vilkår i alle konsesjoner som må være på plass før anleggsstart. Vi vil framover kreve at dette skal være avklart før detaljplan og MTA sendes NVE. Videre skal det dokumenteres at arealbruken er avklart etter plan- og bygningsloven. Også dette er en forutsetning som må være oppfylt før anleggsstart. Vi vil framover kreve at dette skal være avklart før vi tar detaljplan/MTA til behandling.

NVE vil påpeke at tiltakshavere selv har hatt ansvar for tilstrekkelig fremdrift innenfor de frister de har fått. Tiltakshavere må selv vurdere om det er realistisk å kunne realisere prosjekter i prioriteringsgruppe 4 innen 31.12.2021. Forventet saksbehandlingstid i NVE vil være avhengig av omfanget og kompleksiteten i de sakene som kommer til behandling.

Med hilsen

Rune Flatby
direktør

Ingunn Åsgard Bendiksen
direktør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Mottakerliste:

ANDMYRAN VIND AS
Arctic Wind AS

ASKO FORNYBAR AS
AUSTRI KJØLBERGET DA
AUSTRI RASKIFTET DA
Bjerkreim Vind AS
Bremangerlandet Vindpark AS
BUHEII VINDKRAFT AS
DALANE VIND AS
DALBYGDA VINDKRAFT AS
DØNNESFJORD VINDPARK AS
EWZ MÅKAKNUTEN VIND AS
EWZ STIGAFJELLET VIND AS
Falck Renewables Vind AS
FOSEN VIND DA
Gilja Vindkraftverk AS
GISMARVIK VINDKRAFT AS
Guleslettene Vindkraft AS
HAMNEFJELL VINDKRAFT AS
Haram Kraft AS
Hitra Vind AS
JÆREN ENERGI AS
KJØLLEFJORD VIND AS
KVALHEIM KRAFT DA
Kvernevik Engineering AS
LILLESAND VIND AS
LISTA VINDKRAFTVERK AS
Lutelandet Energipark AS
MARKER VINDPARK AS
MIDTFJELLET VINDKRAFT AS
NORSK VIND EGRSUND AS
NORSK VIND FAUREFJELLET AS
Norsk Vind Moldalsknuten AS
NORSK VIND SKINANSFJELLET AS
Norsk Vind Skorveheia AS
NTE ENERGI AS
Nygårdsfjellet Vindpark AS
RAUDFJELL VIND AS
RWE WIND NORWAY, BRANCH OF RWE WIND NORWAY
Røymyra vindpark AS
Sandøy Vindkraft AS
Smøla Vind 2 AS
Solvind Prosjekt AS
SOLVIND ÅSEN AS
STATKRAFT VIND UTVIKLING DA
STORØY VINDPARK AS
Sørfjord Vindpark AS
TELLENES VINDPARK AS
TONSTAD VINDPARK AS
TROMS KRAFT PRODUKSJON AS

TROMSØ VIND AS
TRØNDERENERGI VIND AS
Tysvær Vindpark AS
VARANGER KRAFTHYDROGEN AS
Varanger KraftVind AS
Vardafjellet Vindkraft AS
VIMLE AS
ZEPHYR AS
ØYFJELLET WIND AS
ÅNSTADBLÅHEIA VINDPARK AS